

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opinto-ohjauksen määrällinen saatavuus ja riittävyys: keskeiset tulokset

Jaana Kettunen, Outi Ruusuvirta-Uuksulainen, Juhani Rautopuro, Raimo Vuorinen & Eelis Piirilä

Koulutuksen tutkimuslaitos, 31.3.2023

Selvityksen toteutus

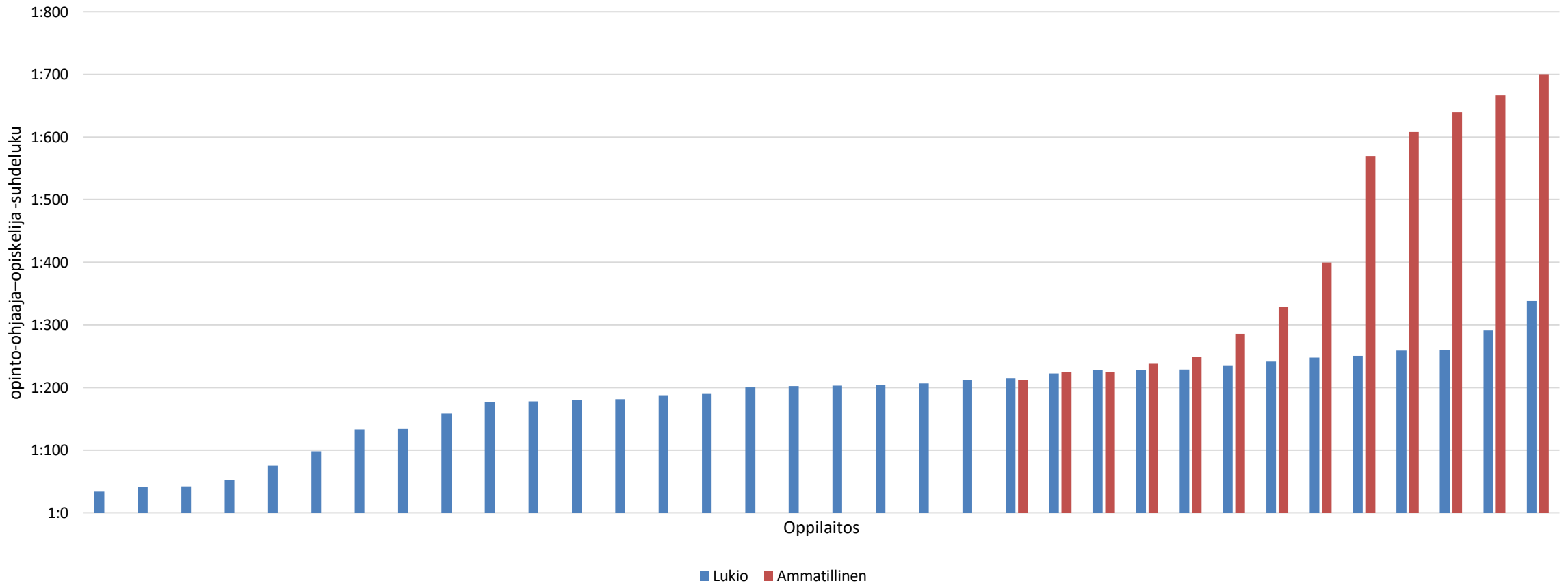
- Kolme verkkokyselyä ajalla 28.9.-11.11.2022: opiskelijat, oppilaitosten henkilöstö, koulutuksen järjestäjät
- Lähestytty 70 oppilaitosta, joista 64:stä saatiin vastauksia vähintään yhdeltä vastaajaryhmältä
- Vastauksia **opiskelijoilta: 6532**, joista
 - 1534 ammatillisista oppilaitoksista (23% opiskelijavastauksista)
 - 4998 lukioista (77% opiskelijavastauksista)
- Vastauksia **opoilta, HOKS-ohjaajilta & opettajilta: 383**, joista
 - 335 ammatillisista oppilaitoksista (88% henkilöstövastauksista)
 - 48 lukioista (12% henkilöstövastauksista)
- Vastauksia **koulutuksen järjestäjiltä: 52**, joista
 - 16 ammatillisista oppilaitoksista (31% koulutuksen järjestäjien vastauksista)
 - 36 lukioista (69% koulutuksen järjestäjien vastauksista)

Määrällinen saatavuus (opiskelijaa per opinto-ohjaaja)

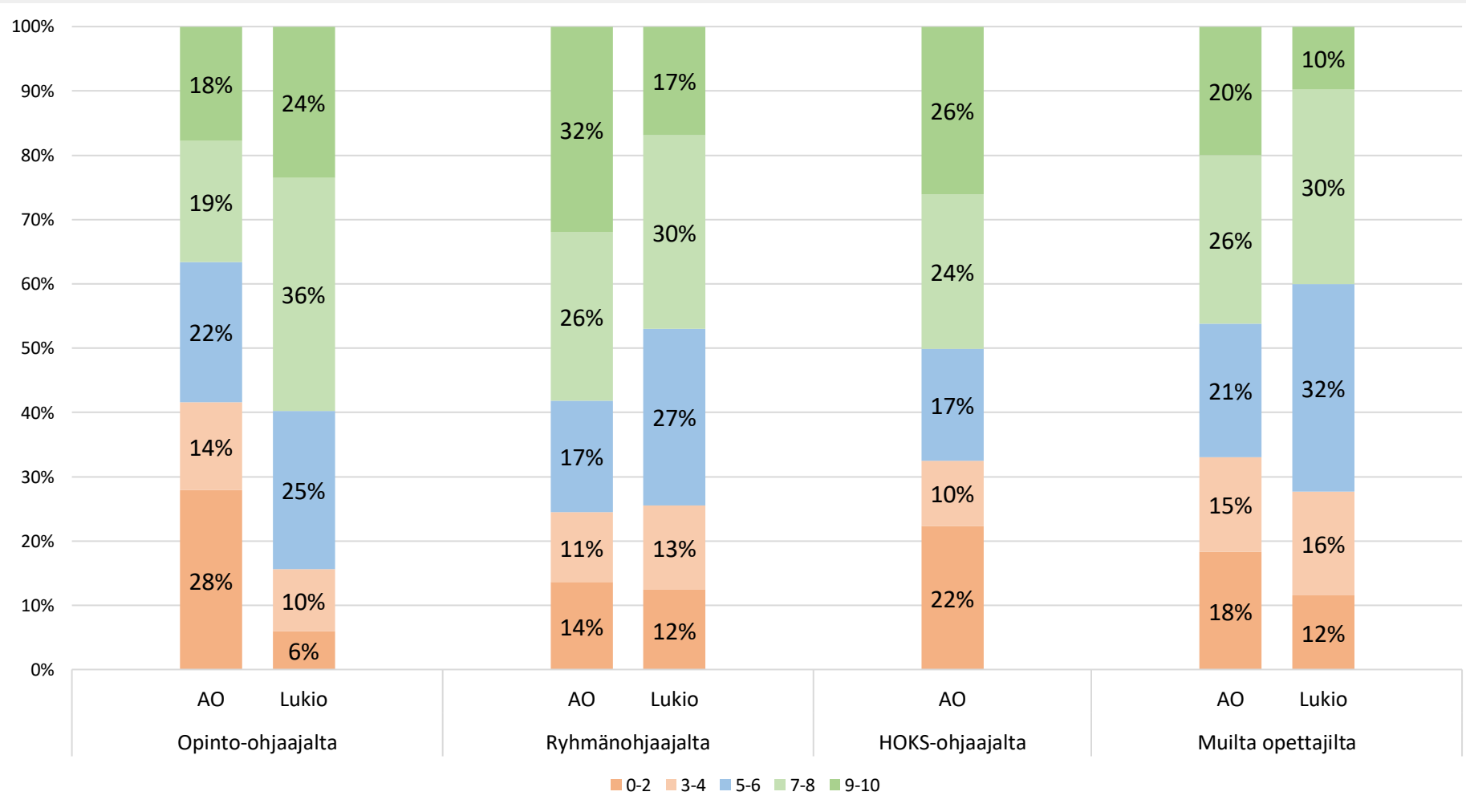
Lukiot (n = 34): ka 186 opiskelijaa / opinto-ohjaaja (keskihajonta 73,4 ja mediaani 203)

Ammatilliset oppilaitokset (n = 13): ka 412 opiskelijaa / opinto-ohjaaja (keskihajonta 194 ja mediaani 329)

Olen saanut ohjausta, neuvoa ja tukea [keneltä]

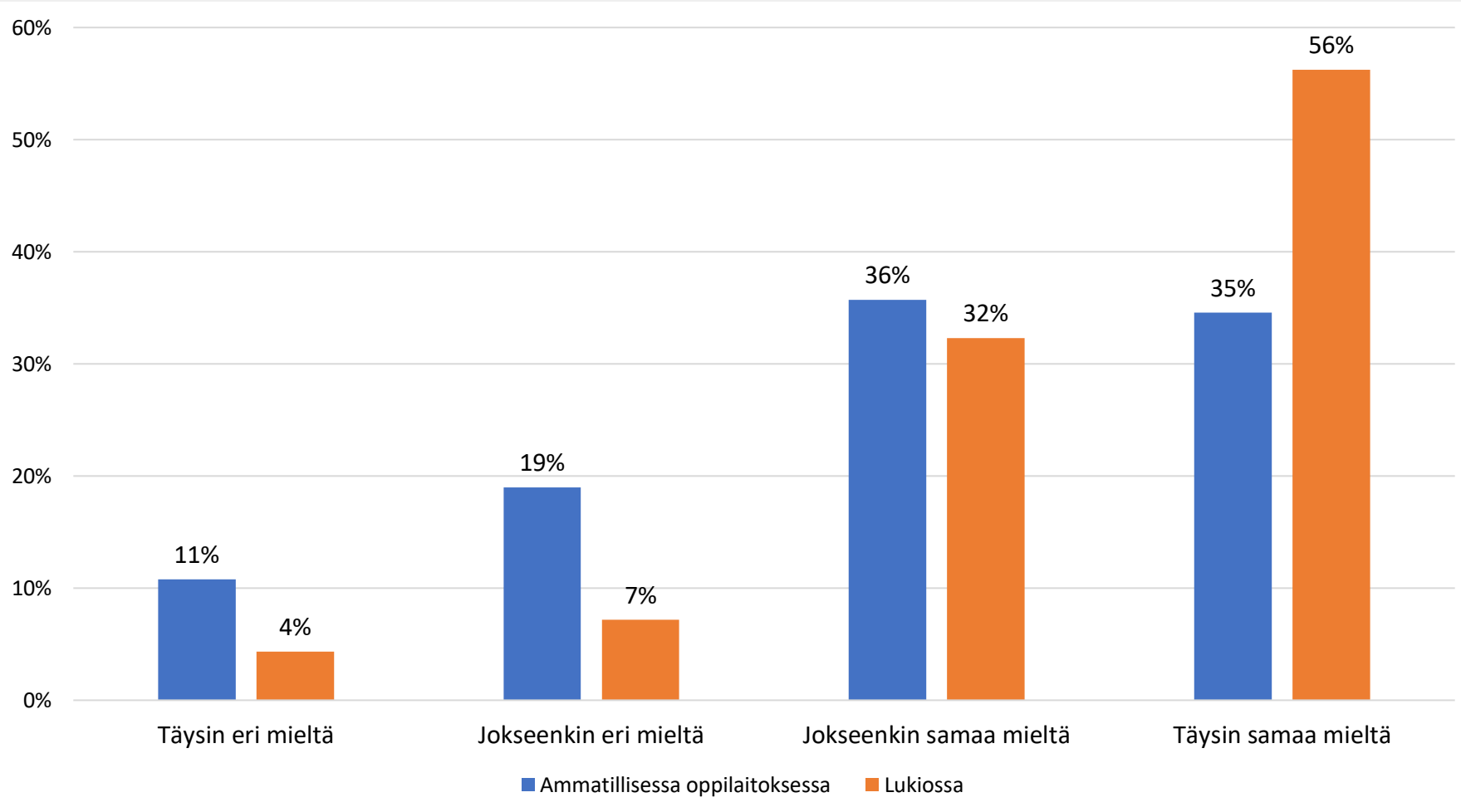

Asteikko: 0 = ei lainkaan ... 10 = paljon

Lukio n = 4998,
Ammatilliset oppilaitokset n = 1534

Olen saanut tarvitessani henkilökohtaista ohjausta opinto-ohjaajalta

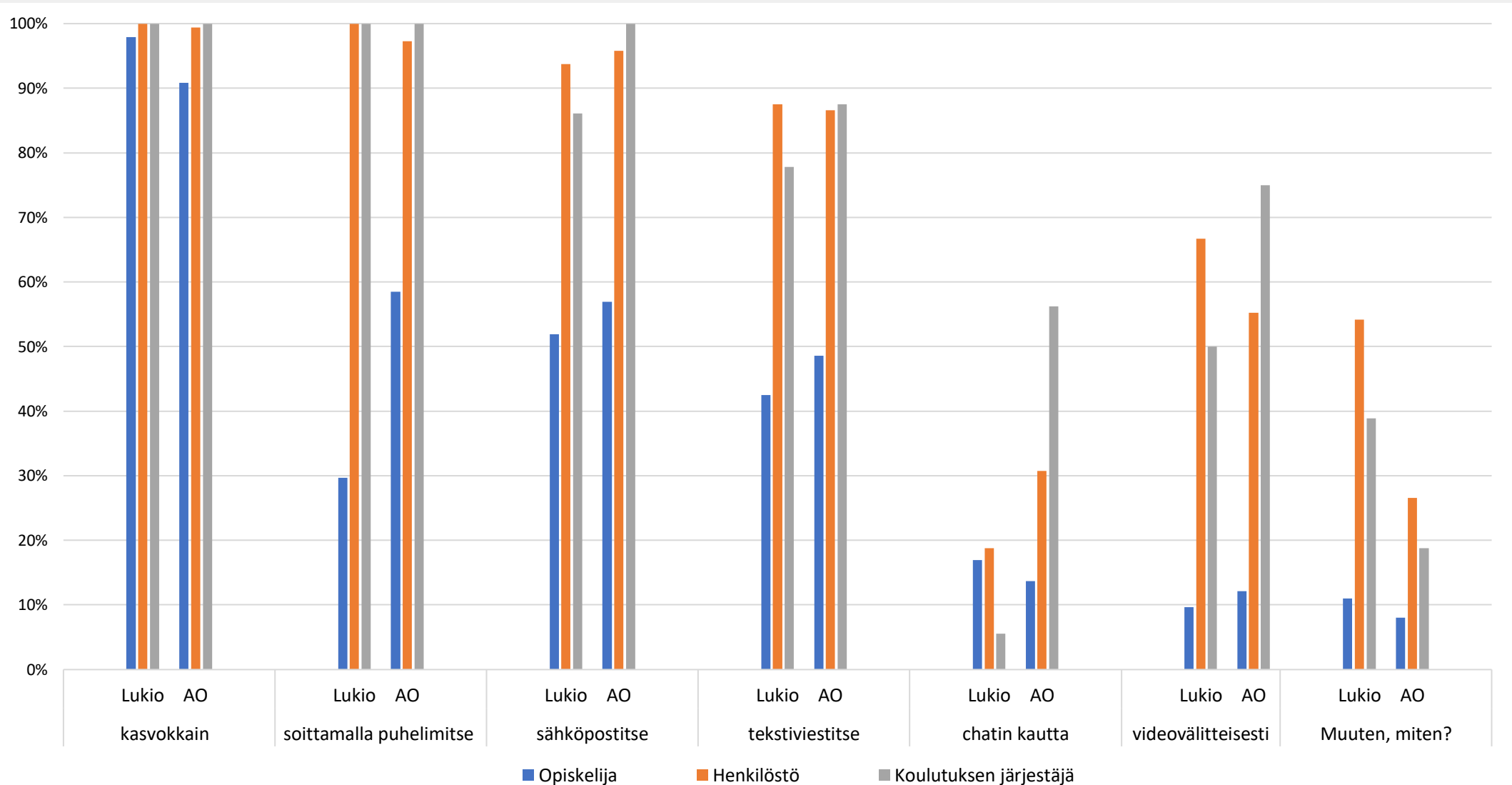

Lukio n = 4998,

Ammatilliset oppilaitokset n = 1534

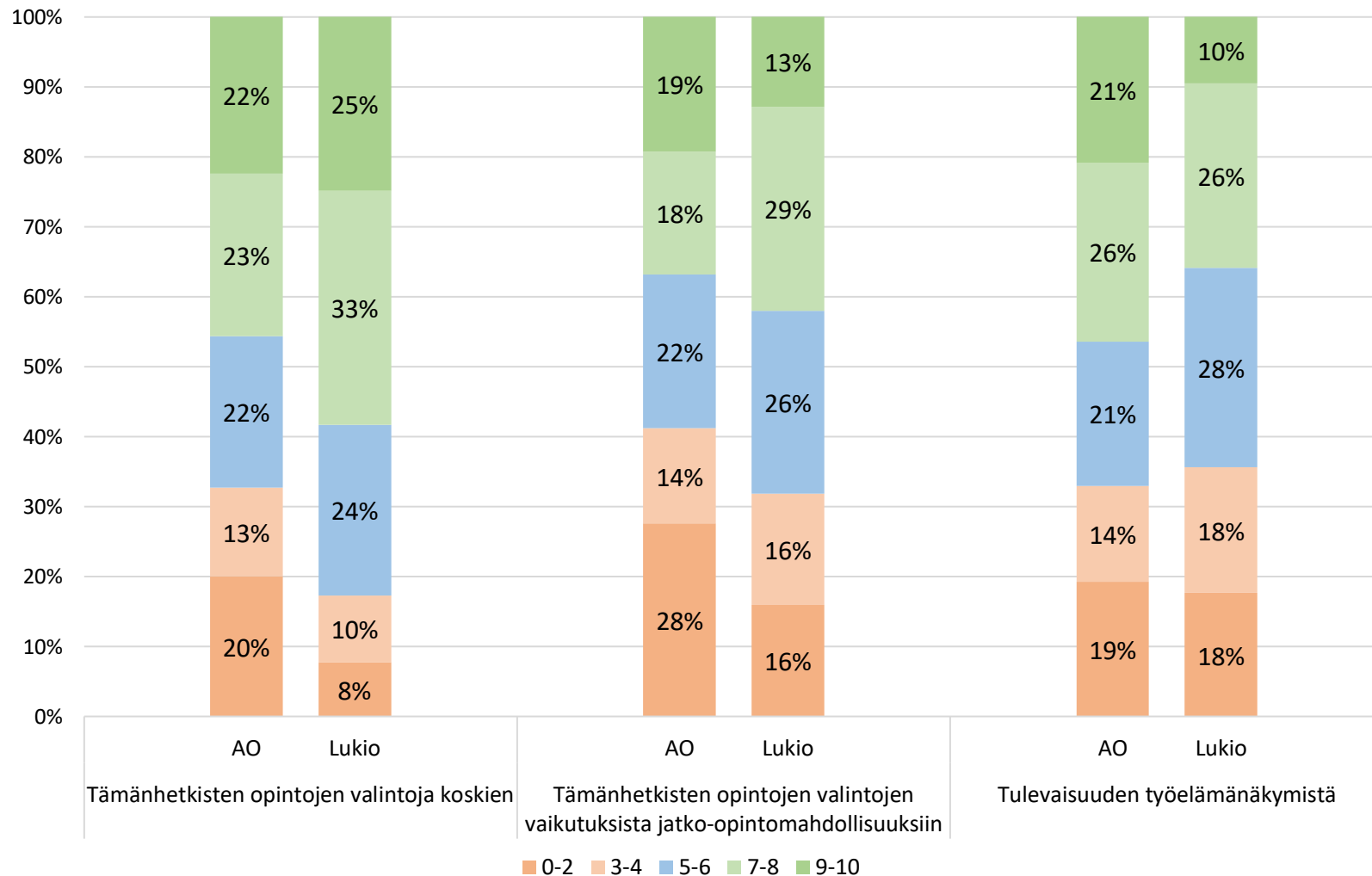

Oppilaitoksessamme opinto-ohjausta on saatavilla...

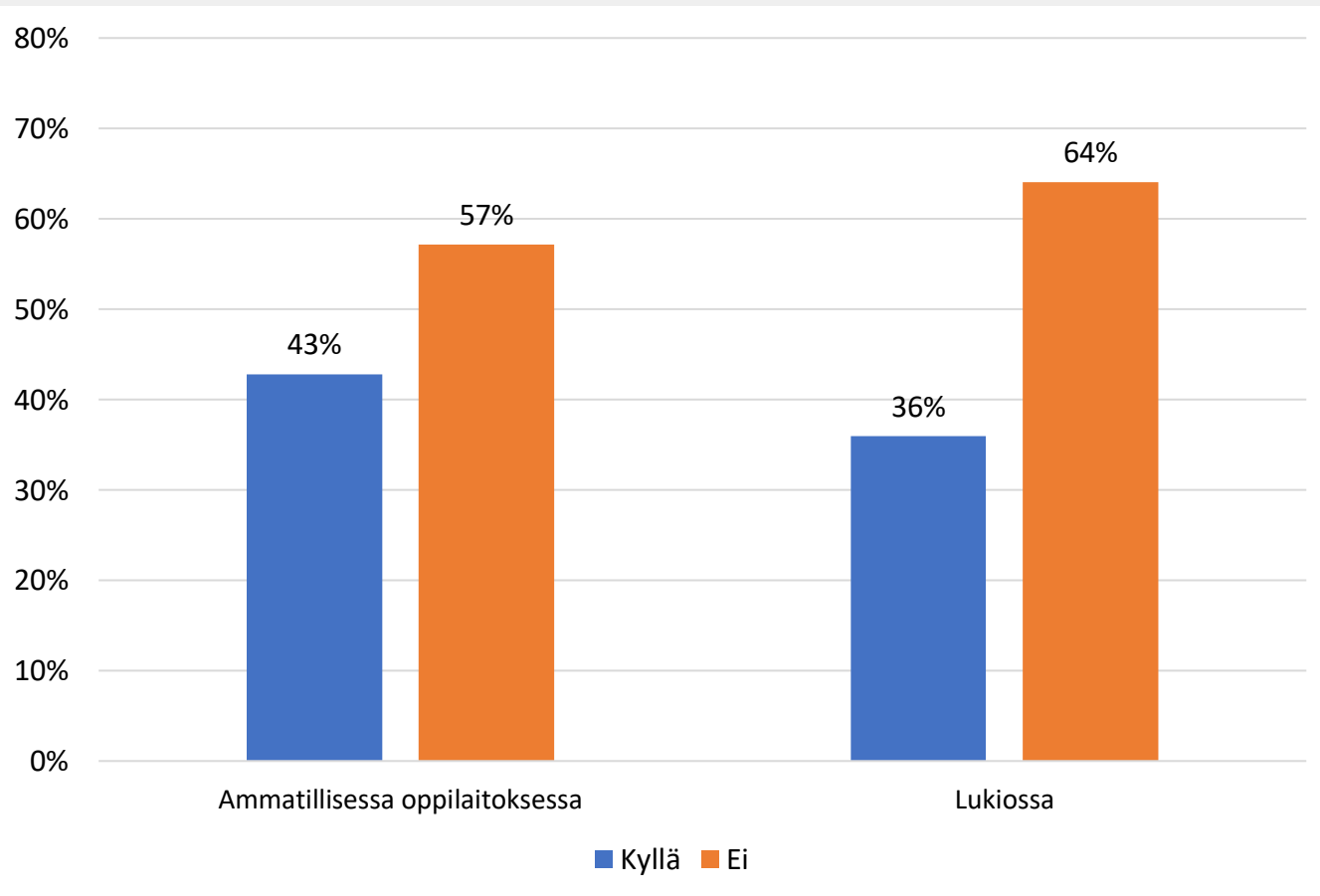
Opiskelijoiden vastaukset väittämiin ohjauksen saamisesta eri teemoista

Asteikko: 0 = ei lainkaan ... 10 = paljon
Lukio n = 4998,
Ammatilliset oppilaitokset n = 1534

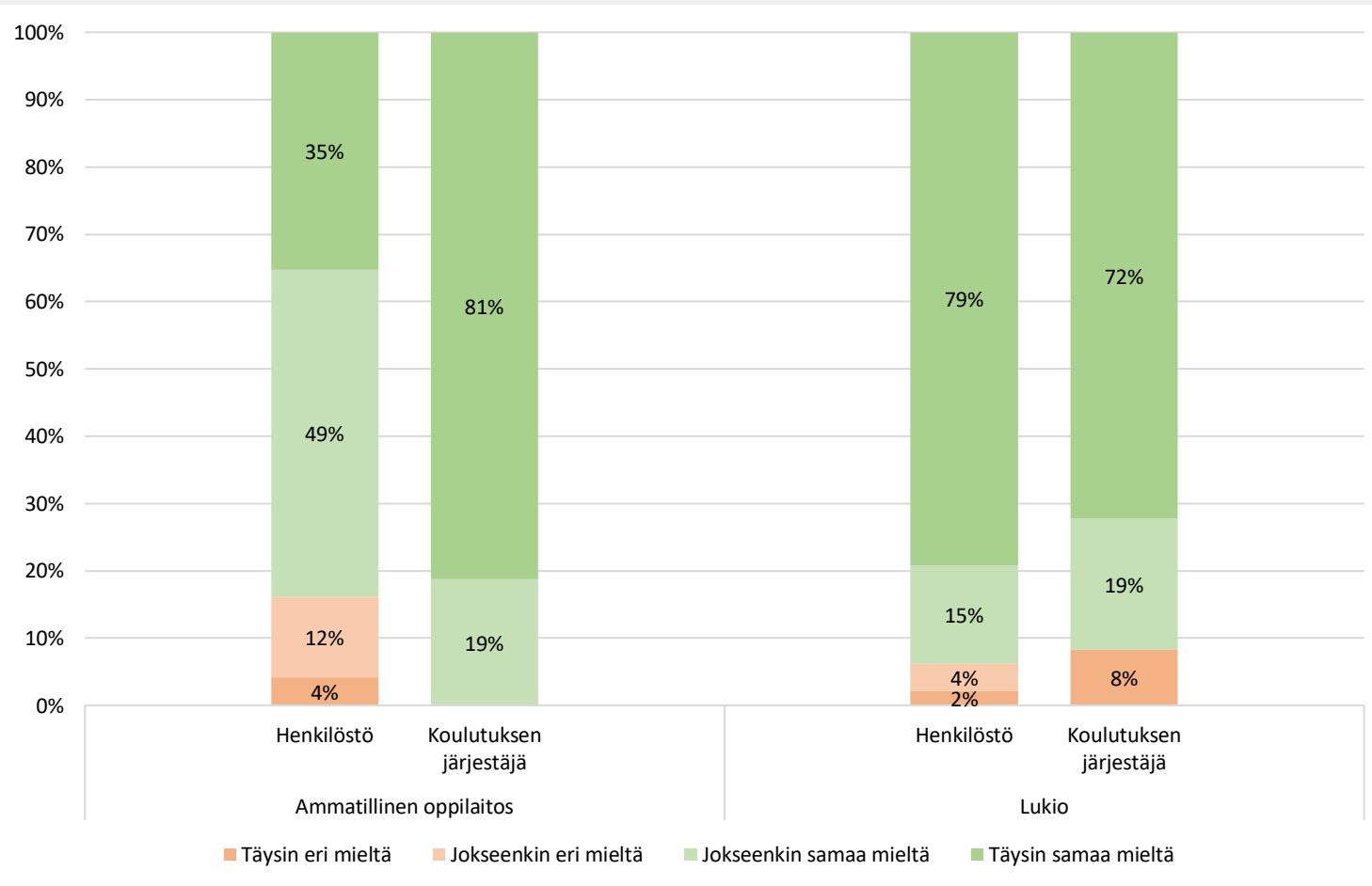
Olen saanut oppilaitoksessani ohjausta oppilaitoksen ulkopuolisista tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluista (esim. TE-toimisto, Ohjaamo)

Asteikko: Kyllä, Ei
Lukio n = 4998,
Ammatilliset oppilaitokset n = 1534

Opiskelijalla on mahdollisuus saada tarvitsemaansa henkilökohtaista ohjausta

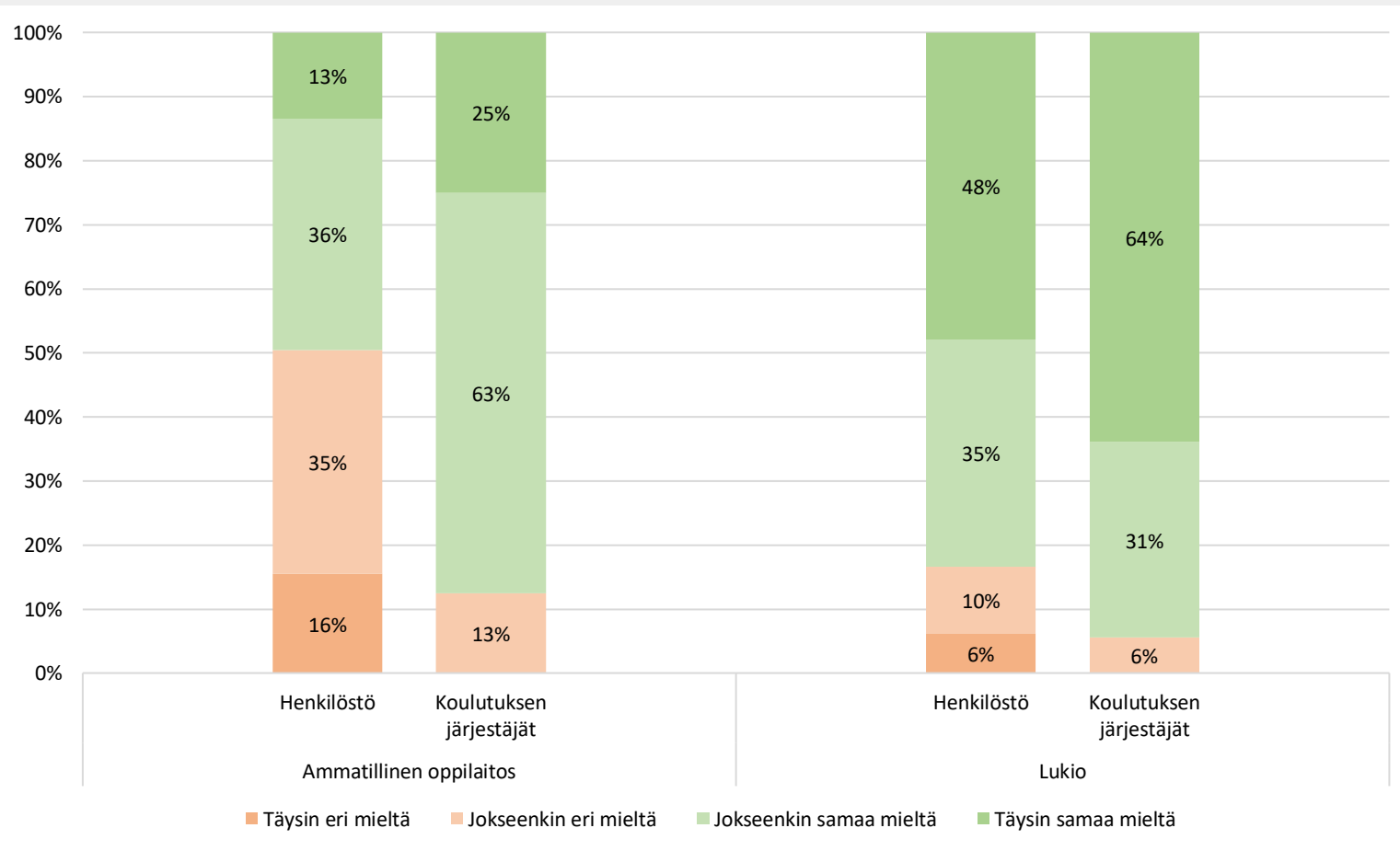

Ammatillinen koulutus: henkilöstö n = 335, ja koulutuksen järjestäjät n = 16

Lukiokoulutus: henkilöstö n= 48 ja koulutuksen järjestäjät n = 36

Oppilaitoksessamme opiskelijat ovat ohjauksen saatavuuden suhteen keskenään yhdenvertaisessa asemassa

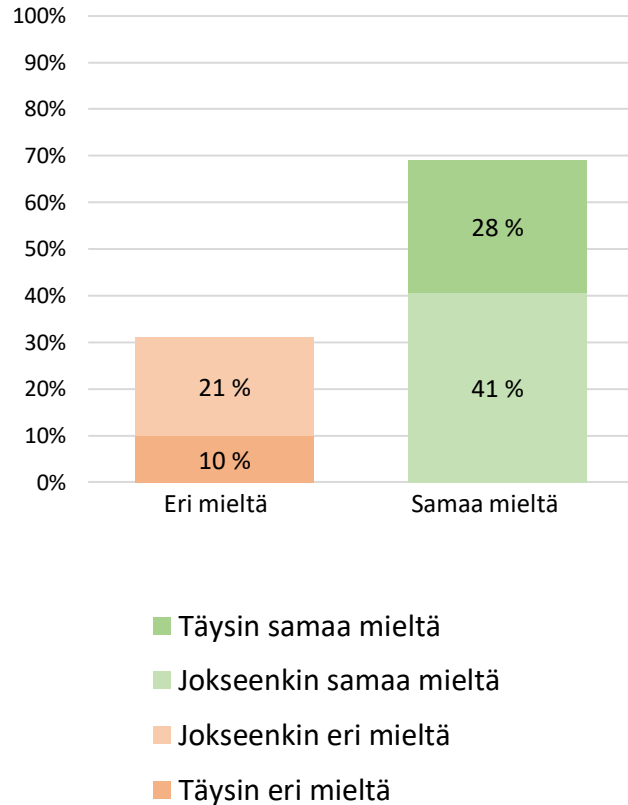
Ammatillinen koulutus: henkilöstö n = 335, ja koulutuksen järjestäjät n = 16

Lukiokoulutus: henkilöstö n= 48 ja koulutuksen järjestäjät n = 36

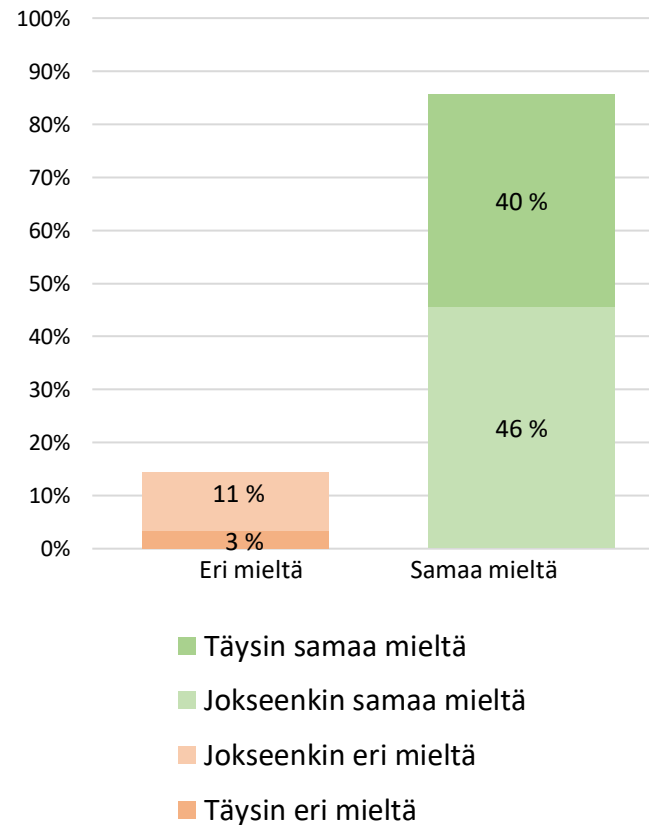

Olen saanut riittävästi opinto-ohjausta

Ammatillinen oppilaitos

Lukio

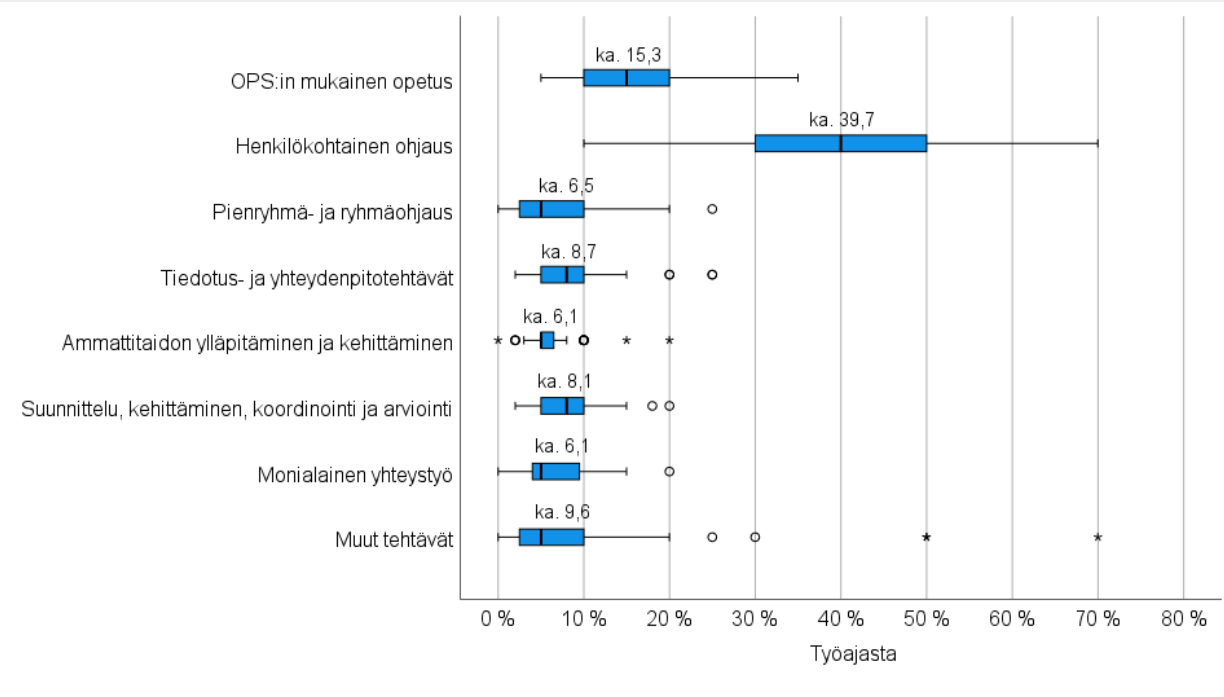
Lukio n = 4998,

Ammatilliset oppilaitokset n = 1534

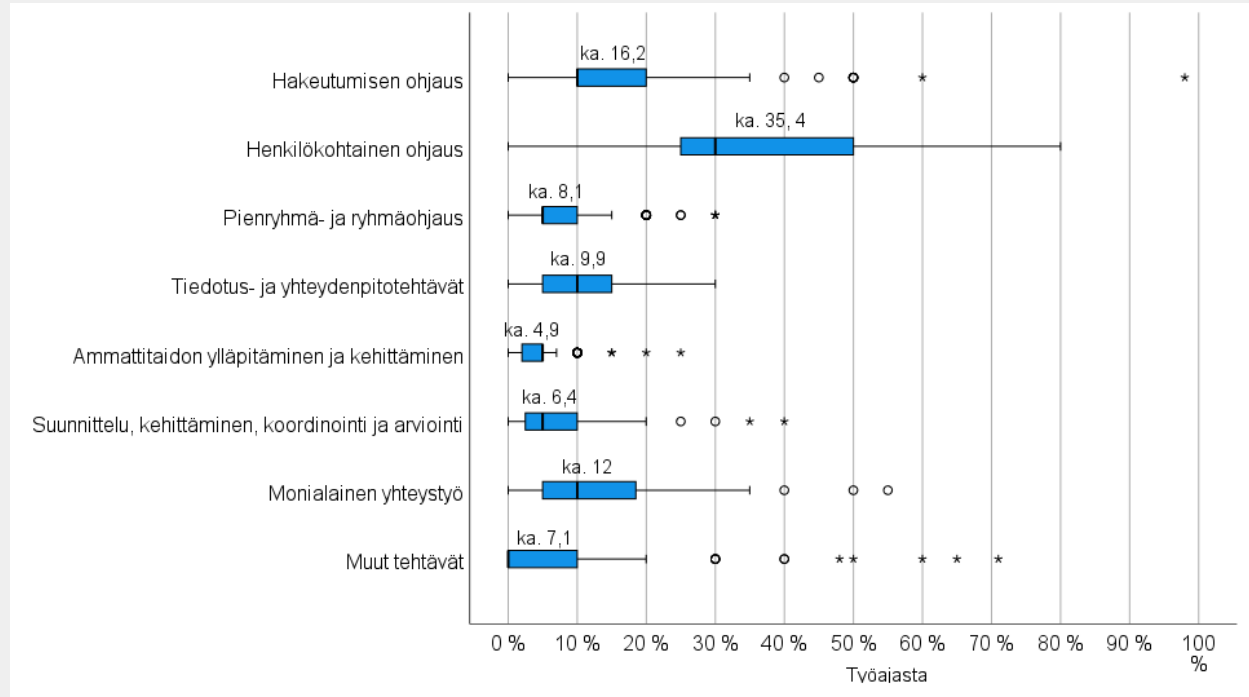

Opojen työajan prosentuaalinen jakautuminen eri tehtäväkokonaisuuksien välillä

lukiot

ammattilliset oppilaitokset

Opinto-ohjauksen kehittämistarpeet

- **Ammatillisten oppilaitosten opiskelijat toivoivat**
 - enemmän tietoa olemassa olevista ohjauksen palveluista, esimerkiksi miten, missä ja milloin ohjausta olisi saatavilla
 - useampia opinto-ohjaajia ohjauksen saatavuuden parantamiseksi
 - eri ohjauspalvelujen parempaa yhteistyötä sekä selkeämpää kokonaisvastuuta ohjauksesta oppilaitoksessa
 - opinto-ohjaajan ja HOKS-ohjaajien työnjakoon selkeytystä
 - opinto-ohjaajan tai HOKS-ohjaajan kanssa käytävien henkilökohtaisten keskustelujen lisäksi ohjauksen teemoja tarkastelevia oppitunteja
 - opiskelijoiden tarpeiden parempaa kartoittamista ennen ohjausta

Opinto-ohjauksen kehittämistarpeet

- **Lukioiden opiskelijat toivoivat**
 - enemmän henkilökohtaisia keskusteluaikoja opinto-ohjaajien ja ryhmänohjaajien kanssa
 - enemmän kaikille yhteisiä ohjauksen oppitunteja
 - mahdollisuutta yksilöllisempiin painotuksiin ohjauksen opintokokonaisuuksien sisällöissä
 - useampia opinto-ohjaajia ohjauksen saatavuuden parantamiseksi
 - lukio-opintojen jälkeisiä jatko-opintomahdollisuuksia ja tulevaisuuden työelämää tarkastelevien teemojen tarkastelua

Opinto-ohjauksen kehittämistarpeet

- **Henkilöstön näkemyksiä kehittämistarpeista**
 - opiskelijamäärä yhtä opinto-ohjaajaa kohden koettiin liian suureksi
 - ohjaus haluttiin nähdä vahvemmin ennaltaehkäisevänä yhteisenä vastuuna kuin perinteisenä opinto-ohjaajan korjaavana toimintana
 - ohjauksen uudelleen paikantamisen tarve osana oppivelvollisuuden laajentamista
 - oppilaitoksen ohjaukseen liittyvän yhteisen vastuun ja työnjaon täsmentäminen
 - ”koko koulu ohjaa” -periaate ei käytännössä toteudu
 - opinto-ohjaajan toimenkuvan täsmentäminen ja rajaaminen
 - opiskelijoiden tasavertaiset mahdollisuudet saada ohjausta

Opinto-ohjauksen kehittämistarpeet

- **Koulutuksen järjestäjien näkemyksiä kehittämistarpeista**
 - opiskelijoiden tasavertaiset mahdollisuudet saada ohjausta
 - ohjauksen henkilökohtaistaminen
 - maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden ohjausprosessien selkeyttäminen,
 - koko henkilöstön työnjaon täsmentäminen,
 - teknologian käytön tehostaminen,
 - opinto-ohjauksen resurssien ja työmäärän tasaaminen
 - ohjaushenkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin ylläpitäminen.

Yhteenvetona

- Ohjauksen määrällinen saatavuus ja opiskelijoiden kokema riittävyys ovat pääosin hyvällä tasolla. Tulokset ovat samansuuntaisia kuin Karvin vuonna 2020 julkaisemassa nivelvaiheen ohjauksen arvioinnissa (Goman ym., 2020).
- Opintojen alkuvaiheessa yksilöohjaus on vahvuus sekä lukioissa että ammatillisissa oppilaitoksissa.
- Opiskelijoiden kokemuksen mukaan ohjauksen tarjonta painottui hyvin vahvasti perinteiseen kasvokkain tapahtuvaan ohjaukseen
- Ohjauksen ammattilaisten valitsemat työmuodot ja tavat toteuttaa ohjausta vaikuttavat suoraan ohjauksen tarjontaan ja sitä kautta saatavuuteen. Ohjauksen saatavuutta on mahdollista tehostaa yhdistelemällä paremmin erilaisia työmuotoja, kuten henkilökohtaisia keskusteluja, ryhmäohjausta ja ohjauksen opintokokonaisuuksia.
- Teknologian mahdollisuuksia tulisi hyödyntää systemaattisemmin ohjauksen monikanavaisen saatavuuden edistämiseksi.